

Täysistunto

Torstai 2.6.2022 klo 16.00—18.54

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 80/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Kaikkonen.

Keskustelu

17.33 Puolustusministeri Antti Kaikkonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme puolustusministeriössä valmistelleet kiireellisenä tämän hallituksen esityksen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen. Tausta tälle muutokselle perustuu viime syksynä hyväksytyn puolustusselonteon sekä turvallisuusympäristön muutosta koskevan selonteon kirjauksiin ja puolustusvaliokunnan, voi sanoa, vahvaan lausumaan. Puolustusvaliokunta taitaa olla parhaillaan tuolla pohjoisessa tutustumassa Puolustusvoimien toimintaan, joten he eivät pääse ainakaan täysimääräisesti osallistumaan tähän keskusteluun, valitettavasti, mutta he pääsevät sitten valiokunnassa tähän syvemmälle.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on lisännyt voimakkaasti kansalaisten kiinnostusta vapaaehtoista maanpuolustusta kohtaan, ja tällä esityksellä vastaamme tähän kansalaisten osoittamaan vahvaan maanpuolustustahtoon. Esityksen perusvalmistelu on toteutettu puolustusministeriön asettamassa valmistelutyöryhmässä, jossa on ollut edustus puolustusministeriöstä, sisäministeriöstä, Pääesikunnasta, Poliisihallituksesta ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä. Työryhmässä on myös kuultu Rajavartiolaitoksen edustajaa asiantuntijana.

Tällä lakimuutoksella, hyvät kansanedustajat, mahdollistetaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen aseiden ja patruunoiden käyttö MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevassa ampumakoulutuksessa. Lisäksi ammunnoista saadaan liikkuvampia ja tilanteenmukaisempia. Ampumakoulutuksessa ei saisi ampua sarjatulta. MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen tulevat mukaan myös Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen harjoitusampumatarvikkeet eli esimerkiksi rynnäkkökivääreiden ja ilmatorjuntakonekiväärin niin sanotut paukkupatruunat ja kevyiden kranaatinheittimien harjoitusampumatarvikkeet. Tämä mahdollistaa simulaattoreiden käyttämisen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2022 vp

Arvoisa puhemies! Lisäksi tässä hallituksen esityksessä tarkennetaan MPK:n kansainvälisen harjoitustoiminnan sääntelyä siten, että MPK:n on mahdollista järjestää kursseja ulkomailla samalla tavalla kuin Suomessa. Lisäksi MPK voi lähettää kurssilaisia, kilpailijoita, tuomareita ynnä muuta henkilöstöä muiden maiden asevoimien ja kansainvälisten organisaatioiden järjestämiin harjoituksiin, kursseille ja sotilastaitokilpailuihin.

Haluan kuitenkin korostaa, että kaikki nyt muutoksen kohteena oleva toiminta tapahtuu Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen henkilökunnan ohjauksessa, valvonnassa ja määräyksenantovallan alla. Eli mitään villiä länttä tässä ei siis olla luomassa, vaan vastaamme vastuullisesti ja hallitusti kansalaisten voimakkaasti kasvaneeseen kiinnostukseen vapaaehtoista maanpuolustusta kohtaan.

Tämän lain tavoiteltu voimaantulo olisi heinäkuun alusta eli varsin pian, mutta se on tietysti eduskunnasta kiinni. Eduskunta ottaa tietysti sen ajan, jonka haluaa, mutta voin kertoa, että kyllä tätä tuolla kentällä aika lailla odotellaan, ja kovin toivottavaa olisi, että tämä saataisiin eduskunnassa lähiviikkoina käsiteltyä ja laki sitten ripeästi voimaan.

Arvoisa puhemies! Totean vielä lopuksi, että maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen päätettiin tämän vuoden toisessa lisätalousarviossa lisätä 3,163 miljoonaa euroa, josta Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK saa valtaosan. Tämä lisäys on merkittävä, ja sillä mahdollistetaan MPK:n tavoite tuplata koulutuksen määrä. Jos eduskunta hyväksyy tämän lakiesityksen, voi sanoa, että sekä resurssien että lainsäädännön puolesta vapaaehtoinen maanpuolustus saa loppuvuodeksi merkittävän parannuksen toimintaedellytyksiinsä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lehto.

17.37 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Ehdotuksena on siis Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseiden, aseiden osien ja patruunoiden käytön mahdollistaminen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa. Tälle on kova tarve.

MPK:n harjoituksiin on kova tunku, ja myös naiset ovat kiinnostuneet näistä ammuntaharjoituksista, sen olen nähnyt itse henkilökohtaisesti, ja jonoa on niille kursseille. Kun ne ilmoittautumiset tulevat, niin saman tien ne alkavat olemaan täynnä. Se on hyvä, että näitä aseita nyt saadaan sitten enemmän lainaan MPK:lle. Tästä haluaisin ministeriltä myös kysyä, että kun esimerkiksi Rajavartiolaitos poistaa vanhoja pistooleja ja muita, niin eikö niitäkin voisi sitten luovuttaa MPK:n käyttöön. MPK:lle ne pistoolit, eikä mihinkään muualle tuhottavaksi sitten niitä — se olisi hyvä lisä myös. Ja nyt kun vapaaehtoiselle maanpuolustukselle on tulossa lisärahoitusta, niin ilokseni huomasin, että MPK nyt kilpailuttaa AR-15-kivääreitä itselleen. Siellä on kilpailutus menossa, ja se on hankkimassa niitäkin itsellensä. Vasta kyllä hankittiin pari vuotta sitten niitä AK-pohjaisia kivääreitä Koreasta, mitkä olivat aika rimpuloita, sen huomasin heti. AR-pohjaiset kiväärit ovat hyviä ja vähän niin kuin Natoon sopivia valmiiksi, ja monet reserviläiset käyttävät esimerkiksi sovelletun reserviläisammunnan yhteydessä paljon näitä AR-pohjaisia kiväärejä.

No, sitten tuo Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen patruunoiden käytön mahdollistaminen on kanssa todella hyvä asia. Nyt tiedetään, että niistä on kova pula, niitä patruunoita ei melkein saa edes rahalla harrastajat kaupasta. Jenkit alkoivat niitä jo nyt korona-aikana hamstraamaan, ja nyt sitten Venäjän hyökättyä Ukrainaan eivät monet reserviläiset saa henkilökohtaisia patruunoita hankittua harjoitteluunsa — niistä on pulaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2022 vp

No, kun puolustusministeri Kaikkonen on paikalla, haluaisin kysyä — tästä jää pöytäkirjaan merkintä: Kun vapaaehtoinen maanpuolustus saa plus 3,2 miljoonaa euroa lisärahoitusta, sanoitte, että MPK:lle menee suurin osa siitä, mutta miten se loppuosa? Saadaanko nyt kesken vuoden jo näille reserviläisliitoille — Suomen Reserviupseeriliitolle, Maanpuolustuskiltojen liitolle ja Naisten valmiusliitolle — lisää rahaa niitten toiminnan tukemiseen? Niihin on nyt myös tullut paljon lisää jäseniä, ja siellä on kanssa huutava pula rahasta, että saavat koulutuksia tehtyä. Kun ajattelee, että niitten jäsenmäärään nähden keskimäärin tukea on tullut puolustusministeriön kautta noin euro per jäsen, kun taas Suomen Rauhanpuolustajat, aseistakieltäytyjät ja Sadankomitea saavat rahaa paljon enemmän per jäsen, niin olisin kysynyt: tuleeko nyt kesken vuoden se, kuten maaliskuun alussa toimenpideoitteessani ehdotinkin, että nyt jo kesken vuoden jätettäisiin lisää näille reserviläisjärjestöille?

Puhemies Matti Vanhanen: — Edustaja Mäkelä.

17.41 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys puolustusvoimien aseiden käyttämisestä maanpuolustusyhdistyksen koulutuksiin on tietenkin kannatettava ja hyvä esitys. Venäjän aggressio on lisännyt mielenkiintoa reserviläistoimintaa ja maanpuolustustoimintaa kohtaan, ja on tärkeää, että siihen kysyntään nyt pystytään myös vastaamaan.

Tuossa äsken edustaja Lehto otti hyvin esille myös muun reserviläistoiminnan kentän rahoituksen tarvetta, ja mielelläni kuulisin itsekin siitä, onko sinne lyhyellä aikavälillä nyt luvassa rahaa.

Näen tämän tilanteen niin, että kaikkia Suomessa olevia reserviläisiä ei ole realistisesti mahdollista kertausharjoituttaa Puolustusvoimien toimesta. Jos ajatellaan sitä laajaa reserviä, mikä Suomessa teoriassa on, lähes miljoonaan mieheen asti, niin eihän sille kaikelle porukalle voida järjestää ampumakoulutusta Puolustusvoimien toimesta. Eli tämä toiminta olisi hyvin kustannustehokas tapa pitää yllä asevelvollisuuden käyneiden miesten tottumus aseiden käsittelyyn, ja nyt kun naisetkin ovat tästä toiminnasta olleet kiinnostuneita, niin ehkä luoda uusia kokemuksia ja tottumusta lähtökohtaisesti siihen aseiden käsittelyyn. Eli tässä toiminnassa on hyvin monenlaisia hyötyjä nähtävillä, ja siksi tämä on kannatettavaa.

Se minua tässä hieman ihmetyttää, miksi tämä ei ole ollut laillista aikaisemmin. Kuitenkin, kun puhutaan siitä, että on tunnustettu toimija, joka hoitaa laissa säädettyä tehtävää Puolustusvoimain ohjauksessa ja käskyvallan alaisuudessa, niin minkä takia tällaisen asian säätäminen vaatii kymmenien tuhansien merkkien lakiesityksen ja pitkän pohdinnan? Miksi tämä ei ole ollut aivan koko ajan mahdollista?

Tietyllä tavalla tämä varovaisuus on hämmäntävää. Ymmärrän sen tarkoituksenmukaisen näkökulman siinä, että eihän esimerkiksi sarjatulen ampuminen ole ampumatarkkuuden harjoittelun kannalta mitenkään järkevää toimintaa, mutta miksi tällaisia asioita pitää lähtökohtaisesti lähteä kieltämään? Itse lähtisin paljon rohkeammin kehittämään Suomeen jonkinlaisia kodinturvajoukkoja, jotka toimisivat laajasti koko maan alueella.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

17.43 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä esitetään muutettavaksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia ja ampuma-aselakia. Muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa nykyistä laajemmin Puolustusvoimien ja Raja-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2022 vp

vartiolaitoksen ampuma-aseiden käyttäminen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä järjestämässä ampumakoulutuksessa. Lisäksi tarkoituksena on mahdollistaa monipuolisemman ampumakoulutuksen järjestäminen kyseisessä toiminnassa. Edelleen tarkoituksena on mahdollistaa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle osallistujien lähettäminen ulkomaisten asevoimien ja kansainvälisten organisaatioiden järjestämään sotilaalliseen koulutukseen sekä tarkentaa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ulkomailla järjestämän koulutuksen sääntelyä.

Halusin kertoa tässä puheenvuorossani, mistä tässä on kysymys, ja kiitän ministeri Kaikkosta siitä, että hän on ottanut vakavasti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiveen siitä, että tämä pitää nopeasti korjata. Ministeri Kaikkonenhan kutsui maanpuolustusjärjestöjä ja meitä, jotka emme ole varsinaisesti maanpuolustusjärjestöjä — edustan siis Naisten Valmiusliittoa, olen sen puheenjohtaja. Vaikka meillä Naisten Valmiusliitossa ei tällä hetkellä ole tällaista sotilaallista koulutusta eikä ole tällaista ampumakoulutusta, niin me kuitenkin olemme tiiviissä yhteistyössä Puolustusvoimien ja MPK:n kanssa järjestämässä varautumiseen ja turvallisuuteen liittyviä koulutuksia naisille. Siinä yhteydessä sain olla mukana ministeri Kaikkosen kutsutilaisuudessa, jossa käytiin läpi näitä lainmuutostarpeita. Voin vakuuttaa, että tämän lain, mistä nyt on meillä täällä hallituksen esitys, tarve on todella kiireellinen. Olinkin tyytyväinen, että ministeri Kaikkonen pisti nämä tulille sitten heti, ja nyt se on jo täällä meillä. Tästähän oli lausuntokierros, ja kaikki käsittääkseni tukivat tätä, ja sellaisia pieniä toivomuksia oli.

Olen tyytyväinen myös siitä, että ministeri Kaikkonen on tekemässä nyt selvitystä siitä, mitä kaikkia muita lainsäädäntötarpeita on. Siinä tietysti toivon yhtä nopeaa toimintaa kuin tässäkin, että saataisiin se selvitys ja saataisiin vielä tämän vuoden puolella liikkeelle se lainsäädäntötyö. Siellä yhtenä on — mistä olen täällä monesti teille kertonutkin — turvallisuuskoulutettujen henkilöiden rekisteri, elikkä että meillä olisi sitten niistä henkilöistä rekisteri, jotka ovat käyneet näitä koulutuksia, mitä maanpuolustusjärjestöt ja muun muassa Naisten Valmiusliitto järjestävät, jotta sitten, jos tai kun poikkeusolot mahdollisesti tulevat, me voisimme hyödyntää sitä osaamista. Tällä hetkellä ei sitä rekisteriä ole ja emme pysty sitä täysimääräisesti hyödyntämään.

Tämä lakiesitys — aivan loistavaa. Nopeasti vain liikkeelle. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

17.46 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Yhdyn täällä kyllä edustaja Risikon sanoihin, että kyllä täytyy kiittää hallitusta, että tämä on nyt nopeasti mennyt ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hyvin valmistelemiin tarpeisiin on vastattu. Tietenkin totean, että tuskinpa tämä hanke on kovin suurta raja-aitaa opposition ja hallituksen välillä ollut missään vaiheessa tekemässä, kyllähän tämä on yhteinen hanke.

Arvoisa puhemies! Kun täällä on puolustusministeri paikalla, niin on syytä vähän laajemminkin pohtia tätä maanpuolustustahtoa ja niitä investointeja, mitä sitten liittyy väistämättä maanpuolustustahdon ylläpitämiseen ja vahvistamiseen. Me tiedämme, että Puolustusvoimien hallinnassa on noin 40 ampumarataa ja yksityisiä ehkä 650, ja niitä oli silloin vuosituhannen vaihteessa parituhatta. Ja meillä on nyt ollut erilainen aikakausi tässä yhteiskunnassa, ja on ehkä koettu, että tällainen ampumaurheilu, ampumaharrastus ja metsästys ja muut ovat ehkä joidenkin mielestä vähän huonojakin harrastuksia, mutta luulen, että me olemme heränneet kaikki yhdessä tähän.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2022 vp

Ministerille vähän mainostankin omaa lakihanketta, joka täällä myöhemmin tulee, ja tämä lakialoite on laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. En käy tätä aloitetta tietenkään nyt läpi, kun esittelen sen myöhemmin; totean vain, että tämän lakialoitteen tarkoitus on nostaa ampumaratojen yhteiskunnallista merkitystä niissä tilanteissa, joissa maanomistajan kanssa ei päästä kauppaan, maanvaihtoon tai pitkäaikaiseen vuokrasopimukseen. Jos me ajaudumme viimekätisenä lunastusmenettelyyn, niin jos tämä lakialoite siinä auttaisi, että yhteiskunnallisesti me näemme jokaisessa maakunnassa ainakin nämä keskusampumaradat sellaisiksi, että niille täytyy löytyä se maa jostain — koska jos maata ei löydy, niin silloin tulee juuri se tilanne, että kun ei ole kohtuullisen lähellä ampumarataa, missä voi harjoittaa muun muassa reserviläisammuntoja, niin maanpuolustustahto hiipuu. Tämä on minun mielestä sillä tavalla tärkeä asia.

Tuonkin yhden asian, jonka ministeri varsin hyvin tietää: reserviläisten tervehdyksen siitä, että tämä Euroopan kemikaaliviraston totaali lyijykielto olisi katastrofaalinen nimenomaan harjoitusammunnalle, esimerkiksi reserviläisille ja metsästäjille. On aivan eri asia, mitä ne luodit sisältävät, kun ammutaan metsästyksessä; se ei ole ongelma, mutta silloin kun harjoitellaan... Ja jos me emme saa jollakin tavalla Suomelle erityisasemaa — koska se liittyy puolustuspolitiikkaan erittäin vahvasti — niin silloin on kyllä vaara, että tämä ampumaurheilu ja ampumaharrastus myös reserviläisten parissa heikkenee. Siihen meillä ei minun mielestäni ole varaa, ja minä nyt oletan, että ministeri on varsin hyvin tietoinen näistä EU-tasolla tapahtuvista hankkeista. Toivon — ja ainakin oppositiosta, kokoomuksesta, tulee vahva tuki sille — että taistellaan, ettei lyijykieltoa kokonaisuudessaan tule Suomeen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalli.

17.49 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Tätä esitystä on täällä laajasti kiiteltu, ja minä osaltani yhdyn näihin kiitoksiin.

Esityksessä ehdotettu muutos mahdollistaa siis nykyistä laajemmin Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseiden ja patruunoiden käyttämisen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämässä ampumakoulutuksessa. Tämä esitys ansaitsee kiitokset paitsi sisällöllisesti myös siitä tavasta ja ripeydestä, jolla se on annettu. Täällä on jo todettu, että puolustusvaliokunta tosiaan antoi maaliskuun lopulla pöytäkirjalausuman vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämiseen liittyen ja tämä muutosesitys tuohon lausumaan sisältyi ja nyt erittäin ripeästi ministeri on tämän esityksen valmistellut, ja siitä kyllä ministeri Kaikkoselle ja ministeriölle suuret kiitokset.

Suomalaisten maanpuolustustahto on perinteisesti ollut korkealla tasolla, ja tämä kevät — Venäjän hyökkäys Ukrainaun ja siitä seurannut turvallisuusympäristön muutos — on kasvattanut sitä entisestään ja tätä myöten herättänyt kasvavaa kiinnostusta myös vapaaehtoiseen maanpuolustukseen. Suomalaiset haluavat siis puolustaa isänmaataan ja parantaa siihen liittyen monenlaisia varautumisen taitoja ja tietoja. Näiden valmiuksien kehittämiseen liittyvässä koulutuksessa järjestökenttähän on erittäin keskeisessä roolissa, ja meidän päättäjien tehtävä on tietysti varmistaa, että näiden järjestöjen toimintaedellytykset ovat kunnossa. MPK on osaltaan vastannut kunnianhimoisesti ja ripeästi tähän kasvaneeseen tarpeeseen ja ilmoittanut tavoitteekseen tuplata koulutusten määrän. Tietynlaisia pullonkauloja siellä ovat olleet paitsi raha myös lainsäädäntö ja kouluttajien määrä, ja hallitus omalta osaltaan on näihin vastannut, eli määrärahoja on lisätty — kiitokset myös siitä. Täs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2022 vp

sä tosiaan tartutaan tähän lainsäädäntöön, ja uskomme, että myös kouluttajia saadaan riittävästi, koska on selvää, että niidenkin tarve kasvaa.

Yksi asia, joka myös on noussut esiin — eräänlainen pullonkaula, joka yhdessä on avattava — liittyy ampumaratojen määrään ja saatavuuteen eri puolilla Suomea. Vaikuttaa siltä, että tarvitsemme lisää ratoja, joko uusia tai sitten ehkä vanhoja käytöstä jo poistuneita voisi olla syytä avata uudelleen, ja näihin liittyy tiettyjä haasteita esimerkiksi ympäristöluvitukseen liittyen. Kysyisin ministeriltä: olisiko kenties mahdollista käynnistää jonkinlainen selvitystyö, jossa kartoitettaisiin, millä toimin ampumaratojen riittävyys ja saavutettavuus kaikkialla Suomessa turvattaisiin?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi.

17.52 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Sodan ajan puolustusvoimat koostuvat 90-prosenttisesti reserviläisistä, ja tahtoo olla niin, että näiden reserviläisten ampumataidon todellinen ylläpito riippuu varsin pitkälle heidän omasta aktiivisuudestaan. Venäjän oikeudeton, raakalaismainen hyökkäys Ukrainaan lisäsi rajusti ampumaseurojen jäsenyyksiä, ja varsinkin vapaaehtoiseen maanpuolustukseen on ollut kova tunku. Tähän vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ilmoittautui ennen sotaa 150 henkilöä päivätasolla, ja sodan puhjettua tuo määrä nousi 700 henkilöön päivässä, ja tuo luku on siitä vain noussut.

On äärimmäisen tärkeätä, että maassamme maanpuolustustahto ja -into ovat korkealla tasolla, ja sitähän ne nyt ovat, ja on hieno asia, että tällä lakimuutoksella mahdollistetaan nyt sitten järkevällä ja turvallisella tavalla vapaaehtoisen maanpuolustuksen harjoittelu. Se on kyllä sitten myös erinomaisen tärkeää kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

Olisi yhtä lailla tärkeätä, että nyt huolehdittaisiin myös harjoittelupaikoista eli ampumaradoista ja niiden kunnosta ja määrästä. Olenkin jättänyt Kuopion kaupunginvaltuustossa valtuutettu Karoliina Partasen kanssa aloitteen Kuopion Heinjoen ampumaradan kehittämiseksi ja laajentamiseksi asian- ja ajanmukaiseksi. Kehotan lämpimästi toimimaan samoin muillakin paikkakunnilla, mikäli siihen tarvetta ilmenee.

Arvoisa ministeri, kiitän tästä lainmuutoksesta ja siitä työstä, mitä olette nopeasti ja ripeästi tämän asian eteen tehnyt. Tämä on äärimmäisen tärkeä asia, ja kannatan lämpimästi tätä lakiesitystä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

17.54 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Vapaaehtoinen maanpuolustustyö, jota Maanpuolustuskoulutusyhdistys organisoii, on erittäin tärkeää, ja sen suosio on entisestään kasvanut Ukrainan järkyttävän sodan seurauksena. Olen itsekin osallistunut Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen reserviläisille järjestämiin, hyvin johdettuihin harjoituksiin aika paljonkin.

Ampumaharjoittelu on keskeinen osa vapaaehtoista maanpuolustustyötä, ja sitä pitää pystyä tekemään niillä aseilla, joita reserviläiset käyttäisivät kriisitilanteissa. Tätä tärkeää tavoitetta hallituksen esitys palvelee.

Uudistuksen toteuduttua sotilaallisia valmiuksia palvelevia ammuntoja on tarkoitus lisätä tasaisesti. Alkuvaiheessa toiminta on tarkoitus tuplata. Olennaista on, miten nopeasti saadaan koulutetuksi uusia ammunnanjohtajia Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ja Puolustusvoimien toimintaan. Tarvitaan myös lisää koko maan kattavaa ampuma-asekoulutta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2022 vp

jien koulutusta. Ase- ja ampumakoulutus on reserviläisen koulutuksen keskeinen osa, mielestäni keskeisin osa.

Tärkeää on myös se, että Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle avataan mahdollisuus osallistujien lähettämiseen ulkomaisten asevoimien ja kansainvälisten organisaatioiden järjestämään sotilaalliseen koulutukseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri.

17.56 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Noin puolitoista kuukautta sitten suurin piirtein keskustelimme täällä kyselytunnilla ampumaradoista ja niiden rahoituksesta. Olemme tuoneet esille perussuomalaisina näitä faktatietoja, joista tekin silloin olitte huolissanne. Kun ampumaratojen määrä vielä 2000-luvun vaihteessa oli noin 2 000, niin se on tällä hetkellä noin 650, ja siellä toimitaan paljon vapaaehtoistyön voimin. Silti siellä on paljon maaperä- ja pohjavesitutkimuksia, joita täytyy tehdä, ja taistellaan tietysti sen rahoituksen kanssa ja niitten ympäristölupien kanssa. En siis tarkoita sitä, että ei pitäisi ympäristönsuojelua olla, mutta miten voitaisiin varmistaa, että siellä on apua ja tukea tämän tyyppisiin tehtäviin, koska vapaaehtoisuimmassahan lähdetään yleensä järjestämään tilaisuuksia, opettamaan reserviläisille ampumista ja tämän tyyppistä, eikä siellä ole välttämättä osaamista eikä aikaa byrokratiatalkoihin?

Laaja ja toimiva ampumaverkosto palvelee metsästäjiä ja ampumaharrastajia ja reserviläisiä ja viranomaisia. Sen takia on erittäin tärkeää, että näitä ampumaratoja on riittävästi halukaille, ja ilman rahaahan ne eivät pyöri. Olisin oikeastaan kysynyt: onko nyt ollut mitään konkreettista tietoa, miten ampumaradoille voitaisiin suunnata rahoitusta? Toinen kysymys liittyy tähän byrokraatiaan: onko mitään ideoita, että voitaisiin antaa sinne tukea ja apua juuri tähän byrokraatiaan? Niin kuin sanoin, niin se voi olla sellaiselle ihmiselle, joka haluaa olla siellä opettamassa vaikka ampumistaitoja... Itsekin olen tässä nyt kerran ehtinyt käydä ja ihan meni muuten tauluun kaikki, että siinä mielessä, vaikka ensimmäistä kertaa asetta pidin kädessä, niin oikein oli mukavaa. Ajattelin, että aina kun on aikaa, käyn siellä opastettuna harjoittelemassa. Niin olettaisin, että nämä henkilöt ovat enemmän kiinnostuneet nimenomaan siitä toiminnasta kuin sen byrokratian pyörittämisestä. Jos ministerillä on jotain uusia ajatuksia, niin mielellään kuulen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

17.58 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Itsekin kyselen vielä tämän ampumarataverkoston perään. Se on totta, että ympäristösäädökset ovat yksi syy ja toinen syy on juuri se, että siellä porukka ikääntyy, ja se hän vaatii aika paljon tietotaitoa ja resursseja, siis myös taloudellisia resursseja, kun lähdetään ampumaratoja uudistamaan ympäristösäädösten mukaisiksi.

Nyt kun mennään takaisin siihen lyijykieltoon, joka oikeasti on vaarallinen, niin toivon, että ministeri jollakin tavalla asiantuntijoiden kanssa käy läpi, että kun on näitä uusia ampumaratoja, kun niille saadaan sitten paikka, minne perustaa, tai vanhoja, niin pystyttäisiin EU:lle viemään dokumenttia, että siellä on helppo nämä maat, mihin sitten lyijyhaudit ja lyijyluodit menevät, ikään kuin ympäristöystävällisesti poistaa ja vaihtaa, ettei siitä tulisi taas tämmöistä byrokraattista estettä, jotta jollakin tavalla EU oivaltaisi ja ymmärtäisi, kuinka merkittävää Suomelle on se, että meillä on vähän joka toisessa kodissa aseita ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2022 vp

metsästys kuuluu suomalaiseen kulttuuriin ja sitä kautta tämä ei ole millään tavalla vaarallista, että meillä on sitten paljon aseita, päinvastoin. Se on meidän koko armeijan ja reservin lähtökohta, että ihmiset osaavat liikkua luonnossa ja ymmärtävät, miten aseita käsitellään ja osaavat sen jo ikään kuin lapsesta lähtien. Sen takia olisi hyvä tällainen myönteinen signaali sitten valtionkin, keskushallinnon taholta, että meidän täytyy oikeasti edistää näitä, koska on olemassa tietenkin ihmisiä, jotka näkevät, että aina kun ampumara-ta tulee, sitä pitää vastustaa ja se on jotenkin väärin, niin että saataisiin erilainen ilmapiiri, koska tämä on vahvasti sidoksissa myös maanpuolustustahtoon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Kaikkonen, olkaa hyvä. [Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Menisinkö oikein tuohon?] — Tulkaa ihmeessä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle — Antti Kaikkonen: Kiitoksia, arvoisa puhemies! On jotenkin arvokkaampaa näin.] — Ehdottomasti.

18.00 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Kiitoksia hyvistä huomioista ja kysymyksistä, hyvät kansanedustajat. Edustaja Lehto ja muutama muukin todella toi esiin tämän havainnon siitä, että kurssit ovat täynnä ja myös naisten kiinnostus on lisääntynyt. Tämä on totta kai, ajattelen niin, myönteinen asia, että kiinnostusta meillä on, ja nyt täytyy todella purkaa näitä erilaisia pullonkauloja, mihin muun muassa edustaja Kalli viittasi, jotta voidaan vastata paremmin tähän kysyntään, mikä meillä on.

Kysyttiin näistä Rajan pistooleista. Edustaja Lehto, kyllä se lähtökohta sekä Rajavartiolaitoksella että Puolustusvoimilla on, että kyllä ne aseet sinällään pysyvät Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien omistuksessa, mutta niitä voidaan sitten tarpeen mukaan myöntää tähän harjoittelutoimintaan valvonnan alla. Mutta toisaalta on kyllä niinkin, että MPK hankkii myös itse aseita, mihin myöskin viittasitte, ja siellä todella on tällaisia hankkeita päällä. Eli siihen pullonkulaan, että ei olisi aseita riittävästi, pyritään eri tavoin tässä vastaamaan, ja uskon, että tässä aika lailla hyvin tämä tilanne tulee korjattua.

No sitten reserviläisjärjestöjen muista avuista: ylimääräinen valtionapuhaku on tulossa, ja sen jälkeen tarkempi jako näitten järjestöjen kesken selviää, eli lähitulevaisuudessa tämä asia kirkastuu.

Edustaja Mäkelä, toitte hyvin esiin vapaaehtoisen maanpuolustustoiminnan merkitystä tuossa puheenvuorossanne. Sitten täytyy tietysti todeta, että vapaaehtoisen toiminnan lisäksi myös kertausharjoituksia kyllä lisätään, ja silläkin on tietysti tässä kokonaisuudessa merkitys — aika tuntuvastikin itse asiassa. Miksei asioita ole laitettu kuntoon aiemmin tältä osin? No sitä pitää ehkä kysellä edellisiltä päättäjiltä, mutta hyvä, että tulee edes nyt sitten laitettua nämä paremmalle tolalle.

Edustaja Risikolle toteaisin vielä, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittäminen ei toki pysähdy tähän vaan kehittäminen jatkuu ja järjestöjen kanssa käydään keskustelua siitä, mitä muita kehittämistarpeita ja toiveita vapaaehtoisen maanpuolustuksen kentällä on, ja varmasti tämä kehittämistyö eri tavoin tulee jatkumaan.

Edustaja Eestilä, nostitte esiin tämän EU:n lyijykieltoasian. Itse asiassa siinä vastuuministeriö on sosiaali- ja terveysministeriö, ehkä vähän yllättäenkin, mutta näin on, niin kuin varmasti tiesittekin, ja ministeri Lindén on tässä nokkamiehenä. Totta kai me puolustusministeriöstä ollaan viestitetty näitä maanpuolustuksen tarpeita tässä, ja on tärkeää todella, että näissä päästään tolkkulliseen ratkaisuun.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2022 vp

No sitten sekä edustaja Eestilä, te, että useampi muu edustaja — ainakin edustajat Kalli, Kilpi ja Meri, saattoi olla joku muukin — otitte esiin tämän ampumarata-asian. Yleisesti tietysti täytyy sanoa se, että pitää lähteä siitä, että ampumaharrastus on hyvä harrastus, metsästys on hyvä harrastus ja nämä harrastukset palvelevat meidän maanpuolustuksen etua. Ja täytyy olla sitten paikkoja, missä näitä voi harrastaa, ja ampumaradathan näitä tietysti ennen muuta ovat, ja ampumaratoja yksinkertaisesti tarvitaan. Ei kaikkia voi kieltää, muuten näitä harrastuksia ei voi ylläpitää, ja se vaikeuttaa oleellisesti sekä metsästystä että muita ampumaharrastuksia. Tämä ampumaratapuoli on aika lailla taas muiden vastuulla — sisäministeriön ja ympäristölupien puolelta ympäristöministeriön — mutta totta kai se myös itseäni puolustusministerinä askarruttaa, miten tämä kokonaisuus saadaan hoidettua nyt ja tulevaisuudessa. Katson, mitä osaltani voin tehdä tässä asiassa, ja aion ottaa tämän tematiikan esille ympäristöministerin kanssa, eli sen, miten voidaan edesauttaa sitä, että meillä ampumaratoja on, ja niitä voisi olla mielellään vaikka vähän lisääkin tulevaisuudessa, jotta tähän isoon kysyntään voitaisiin vastata. Aion ottaa tämän tematiikan esille ympäristöministerin kanssa.

Edustaja Kalli, osin tuli huomioihinne vastattua, mutta nostitte esiin myös tuon korkean maanpuolustustahdon. Se todellakin on tapissa tällä hetkellä Suomessa, taitaa olla ihan kaikkien aikojen ennätystasolla. Kun on kysytty mittauksissa, oletko valmis puolustamaan omaa maatasi — erittäin korkeita lukuja. Sekä Euroopan että maailmanlaajuisesti me ollaan nyt todella korkealla näissä mittauksissa.

Myös edustaja Kilpi otti esiin tämän kasvaneen aktiivisuuden ja lisääntyneet jäsenmäärät järjestöissä, ja olemme siitä hyvin tyytyväisiä.

Myös edustaja Kivirannan havaintoihin voi yhtyä.

Tosiaan, kun eduskunta alkaa käsitellä tätä, minusta tämä lähetekeskustelu meikäläisen korviin lupaa hyvää. Kiitän tästä myönteisestä vastaanotosta, ja olisi hienoa, jos tämä saataisiin nyt lähiviikkoina käsiteltyä eduskunnassa, niin että se voisi tulla voimaan 1.7., ja mielestäni meillä on kyllä kaikki edellytykset toimia tällä tavalla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitokset. — Nyt, arvoisat edustajat, aika, joka tässä vaiheessa tälle keskustelulle on varattu, on täynnä, mutta jos edustaja Lehto hyvin lyhyesti.

18.06 Rami Lehto ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Kaikkoselle hyvistä vastauksista. Tänään tuli moneen kysymykseen vastaukset. Tämä on saatu näin nopeasti tänne eduskuntaan ja käsitellään tämä myös nopeasti — uskon, että tuskin kukaan tätä vastustaa.

Mutta sitten haluaisin palata vielä näihin Rajavartiolaitoksen aseisiin, esimerkiksi siihen, kun tässähän on, että niitä voidaan käyttää, MPK:kin voi näitä lainata. Mutta kun me tiedetään, että Rajavartiolaitoskin tietyssä vaiheessa aina uusi aseistustaan ja hävitetään sitten ne vanhat, niin eikö näitä voisi antaa harjoituskäyttöön vaikka Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle harjoitusaseiksi, ettei tarvitsisi aina hankkia kaikkia uusia, eli ettei hävitettäisi aina pois, kun ne kumminkin ovat käyttökelpoisia mutta ne vaihdetaan tietyssä vaiheessa? Kuten poliisikin vaihtaa tietyssä vaiheessa aseistustaan, niin näitäkin voisi hyötykäyttää sitten eikä hävitettäisi niitä pois.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Kaikkonen, ja sen jälkeen tämä keskustelu on käyty.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2022 vp

18.07 **Puolustusministeri Antti Kaikkonen** (vastauspuheenvuoro): Tämä asia voidaan varmasti käydä vielä valiokuntakäsittelyssä tarkemmin läpi, mutta kun Rajavartiolaitoksen puoli kuuluu sisäministeriön alle, niin en uskalla lähteä heidän pistooleitaan eteenpäin lupaamaan. Mutta ehkä se voidaan siellä valiokuntakäsittelyssä katsoa, onko tämän suhteen mahdollista liikkua vaiko eikö.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.